

Reseberättelse *Autism Friendly Libraries*, Storbritannien

Mitt arbete på Lycksele bibliotek är specialiserat mot tillgänglighetsfrågor och på så sätt har mitt intresse väckts för hur bibliotek kan anpassa sin miljö för att bättre möta behoven hos människor inom autismspektrat. Jag beviljades resestipendium för att besöka *autism friendly libraries* (autism-vänliga bibliotek) i Storbritannien, och reste med tåg via Berlin och Bryssel.

Tile Hill, Coventry

Tile Hill utanför Coventry var ett av de första bibliotek som 2016 började arbeta för att bli *autism friendly*. Bibliotekschef Sorrelle Clements som tar emot mig vid studiebesöket har prisats med *British Empire Medal* för sitt arbete med familjer med barn som befinner sig inom autismspektrat. Arbetet hade sin startpunkt i diskussioner inom nätverket *ASCEL (the Association of Senior Children's and Education Librarians)* i vilket bland annat den ideella organisationen *Dimensions* ingick. Dimensions arbetar med att stötta personer med inlärningssvårigheter och autism.

Det första steg som togs av Sorrelle Clement i Coventry var att skapa kontakt med föräldrar till barn med autism. På frågan huruvida föräldrarna brukade besöka biblioteket svarade de att de inte brukade göra det - på grund av rädsla för att barnen skulle uppfattas som störande genom att vara högljudda. Tillsammans med föräldragruppen och professionella inom kommunen skapade Sorrelle en enkät för att undersöka vad som skulle behöva göras för att förändra situationen.

Utifrån informationen från enkäten gjordes flera mindre förändringar. Små saker som gjorde stor skillnad, inte bara för människor med autism. Biblioteket färgkodades och delades in i olika sektioner. En tydlig färgkodad karta sattes upp i entrén. Man satte också upp foton med namn på alla i personalen. I disken och på webben placerades bibliotekets *social story*, en bildberättelse med beskrivning av hur ett biblioteksbesök går till och vad som gäller på biblioteket. Det gjordes också en video som kunde användas för att förbereda sig inför ett biblioteksbesök. Barnavdelningen gjordes om för att bli större och luftigare. Biblioteket köpte in mjuka kuddar, saccosäckar, lego samt ipads med appar anpassade till barn med autism. Budgeten var inte stor och förhållandevis få saker köptes in. Istället satsades på nätverkande. Föräldrarna uttryckte behov av en mötesplats, en möjlighet att få prata om

sina erfarenheter med andra i samma situation. De började träffas regelbundet i bibliotekets lokaler, och snart växte sig den lilla gruppen större. Föräldrarna började också känna sig allt mer hemma i biblioteket.

Så småningom beslutades att avsätta speciella tider på biblioteket som särskilt *autism friendly*, något som fortfarande fungerar på samma sätt idag. Varje fredag mellan klockan halv fem till halv sex har biblioteket *Autism Friendly Sessions*. Biblioteket är öppet för alla som vanligt, men just denna timme är föräldrar och barn med autism särskilt välkomna. Detta för att ge extra trygghet och erbjuda en mötesplats. Om andra besökare skulle besväras av ljudnivån kan de undvika att komma till biblioteket just dessa tider. Om ljudnivån eller övriga intryck blir för mycket för de besökande barnen tillhandahåller biblioteket ett vanligt campingtält som har köpts in för syftet, som kan utgöra en avgränsad mörk lugn plats.

Enligt Sorrelle är den viktigaste delen av arbetet för att göra bibliotek *autism friendly* att jobba med personalens förhållningssätt och kunskapsnivå. I Coventry har personalen genomgått *Dimensions* utbildning *Autism Friendly libraries*, ett webinarium på två timmar. I biblioteket finns affischer och foldrar som tydligt informerar om att biblioteket är *autism friendly*.

Chelmsford, Essex

Norr om London i Essex ligger Chelmsford, vars bibliotek ingår i ett av de största bibliotekssamarbetena i Storbritannien. Hela 74 bibliotek samarbetar och har en gemensam katalog, som genom ytterligare kopplingar till Londonregionen ger sina användare direkt tillgång till 6 miljoner media. I Essex arbetar inga bibliotekarier ute på biblioteken utan så kallad servicepersonal, kompletterad av volontärer.

Bibliotekarierna finns på en högre samordnande nivå och arbetar mot alla 74 bibliotek i Essex. En av dem är Wendy Clarke som arbetar med verksamhetsutveckling (*service development lead*) och tar emot mig vid mitt studiebesök i Chelmsford.

Arbetet för att göra biblioteket i Chelmsford *autism friendly* utfördes framförallt för sju år sedan, av eldsjälens Sarah Mears. Sedan dess har personal slutat och börjat och projektet har lagts åt sidan och det är nu Wendys uppdrag att ta tag i arbetet igen. Precis som Sorrelle Clements betonar hon vikten av utbildad personal för att skapa en trygg och välkomnande miljö och även bibliotekspersonalen i Essex ska genomgå *Dimensions* utbildning.

På barnavdelningen i finns en härlig *sensory wall*, sensorisk vägg, med färger och former, ljus som bildar en stjärnhimmel, olika material och texturer att känna på, skrymslen att krypa in i. Golvet framför väggen täcks av en stor matta med texten "Hur känner du dig?" skriven

över botten, omgiven av emojis med förslag på känslor. Många bibliotek i Essex har sensoriska väggar, som antingen har bekostats med den egna budgeten eller genom extern finansiering. Väggarna är väldigt omtyckta av de flesta barn men är särskilt viktiga för barn med sensorisk över- eller underkänslighet. Biblioteket har också material som lånas ut på förfrågan, särskilt anpassat för barn med autism: hörselskydd, taktila hjälpmedel och stressleksaker och lite tyngre gosedjur som kan värmas.

Av Maria Johansson